

RIIGIKOGU

IV koosseis.

7.—22. koosoleku täielikkude protokollide

L I S A D.

Riigikogu komisjonide ettepanekud on jäetud välja käesolevatest lisadest, kui need ühtlased või ainult redaktsiooniliselt erinevad Vabariigi Valitsuse vastavatest ettepanekutest. Viimased vaata „Vabariigi Valitsuse ettepanekud Riigikogule“ I köide.

- 10.) Eesti-Portugali kaubandusliku kokkuleppe kinnitamise seadus.
  - 11.)
  12. Eesti-Türgi ajutise kaubandusliku kokkuleppe kinnitamise seadus.
  13. Eesti vabariigi 1930./31. a. kulude ja tulude eelarve arvel lepingute sõlmimise ja eelkrediitide määramise seadus.
  - 14.) Genfis 3. novembril 1923. a. sõlmitud tollivormaliteetide lihtsustamise rahvusvahelise
  - 15.) konventsiooniga ja protokolliga ühinemise kinnitamise seadus.
  - 16.) Laste, alaealiste ja naiste töö kohta tööstusettevõtetes käiva seaduse § 20 (RT 68 — 1924,
  - 17.) seadus nr. 30) muutmise seadus.
  - 18.) Lennuvarustuse muretsemise ja krediidi määramise seaduse muutmise ja täiendamise
  - 19.) seadus.
  20. Rahaasjanduse komisjoni laiendatud koosseisu esitis Riigi eelarve seaduse § 34. põhjal määratud eelkrediitide asjas.
  21. Riigikaitse komisjoni esitis kaitseseisukorra kestuse asjas.
  - 22.) Riigi 1929./30. a. lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seadus nr. 2. (Eesti vabariigi
  - 23.) 1929./1930. a. kulude ja tulude lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seadus nr. 2.)
  24. Riigi 1929./30. a. lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seadus nr. 3.
  25. Riigi 1929./30. a. lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seadus nr. 4.
  - 26.)
  - 27.) Riigi 1930./31. a. eelarve arvel eelkrediidi avamise seadus.
  - 28.) Riigi 1930./31. a. eelarve arvel eelkrediidi avamise seadus. (Eesti vabariigi 1930./1931. a.
  - 29.) kulude ja tulude eelarve puhul eelkrediidi avamise seadus nr. 2.)
  - 30.)
  - 31.) Seitsmenda rahvusvahelise töökonverentsi poolt vastuvõetud öötöö kohta pagaritööstuses
  - 32.) käiva konventsiooni eelnõu kinnitamise seadus.
  - 33.) Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse muutmise seadus. (Suguhaiguste vastu võitle-
  - 34.) mise seaduse § 4. muutmise seadus.)
  - 35.)
  - 36.) Tartu ülikooli üliõpilaste õppelaenu seadus.
  37. Tollipõhitariifide muutmise ja täiendamise seadus.
  - 38.)
  - 39.) Tollipõhitariifide muutmise seadus.
  40. 1928./29. a. väljaantud seemnevilja- ja põllumajanduslike toetuslaenuviljaga ta-
  - sumise seadus.
  41. Töötatöölisele ühekordse toetuse andmise seadus.
  42. Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse muutmise seadus.
  - 43.) Valgete orjadega kauplemise vastu võitlemise rahvusvaheliste kokkulepetega ühinemise ja
  - 44.) naiste ning lastega kauplemise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni kinnitamise seadus.
-

10.

Rahaasjanduse komisjoni

SELETUSKIRI**Eesti-Portugali kaubandusliku kokkuleppe kinnitamise seadusele.**

Rahaasjanduse komisjon, läbi vaadates Eesti ja Portugali vahelise kaubalepingu, leidis selle tarviliku olema Eesti väliskaubandusele ja üldiselt vastava neile nõuetele, mida Eesti läbikäimine kaubavahetuse alal Portugaliga eeldab. Seepärast soovib ka rahaasjanduse komisjon Riigikogule see kokkulepe kinnitada.

Väliskomisjon, kes sama lepingut välispoliitilisest seisukohast kaalus, tunnustas lepingu samuti põhimõttelikult vastuvõetavaks.

11.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 10.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Eesti-Portugali kaubandusliku kokkuleppe kinnitamise seaduse“ lõplik redaktsioon Riigikogu poolt kolmandal lugemisel vastuvõetud kujul järgmise muudatusega:

1. § 1. teises reas kustutada koma pärast sõna „Pariisis“ ning pärast „1929“ panna punkti asemele koma.

12.

Rahaasjanduse komisjoni

SELETUSKIRI**Eesti-Türgi ajutise kaubandusliku kokkuleppe kinnitamise seadusele.**

Rahaasjanduse komisjon, läbi vaadates Eesti-Türgi vahelise ajutise kaubandusliku kokkuleppe, leidis selle kinnitamise Eesti seisukohalt tarviliku ja otstarbekohase olema. Sisuliselt ühines komisjon nende motiividega, mis Vabariigi Valitsuse seletuskirjas toodud.

Väliskomisjon, kes eeltähendatud kokkulepet põhimõttelikult seisukohast kaalus, ühines rahaasjanduse komisjoni seisukohaga.

13.

Rahaasjanduse komisjoni ettepanek.

EESTI VABARIIGI 1930./31. A. KULUDE JA TULUDE EELARVE ARVEL LEPINGUTE SÖLMIMISE JA EELKREDIITIDE MÄÄRAMISE SEADUS.

§ 1. Riigiasutustele lubatakse 1929./30. eelarve-aastal sõlmida lepinguid 1930./31. eelarve-

aasta krediitide arvel omamaa tööstuseettevõtete riietusevarustuse, kütteainete ja piirituse tellimiseks summa peale kuni 80% 1929./30. eelarve-aastaks ettenähtud vastavatest korraldest krediidi-summadest.

§ 2. Riietusevarustuse tellimise lepingute sõlmimiseks määratakse eelkrediiti 1930./31. a. eelarve arvel kuni Kr. 700.000, milleks tarvilikud summad võetakse ajutiselt 1928./29. aasta eelarve täitmise ülejäägist. Eelkrediidid kaetakse 1930./31. a. kulude ja tulude eelarvega.

§ 3. Majanduseminister määrab kindlaks asjaomase ministri ettepanekul, kui suure summa peale § 1. ettenähtud ülemmäära piirides võivad riigiasutused sõlmida lepinguid ja kuupalju avada selleks neile § 2. ettenähtud piirides eelkrediite.

SELETUSKIRI.

Vabariigi Valitsuse poolt 13. novembril 1929 esitatud riigi eelarve seaduse täiendamise seaduseelnõu läbi vaadates, leidis rahaasjanduse komisjon, et viimane ei ole täiesti kokkukõlas vabariigi põhiseaduse §§ 84. ja 85. mõistete-ga. Samuti on juba telegraafi-telefoni, teedehituse masinate ja teiste alade kohta lepingute sõlmimine 1930./1931. eelarve-aasta krediidi arvel sellekohaste eelkrediitide määramise seadustega korraldatud. Rahaasjanduse komisjon, tehes eelnõus põhimõttelikke muudatusi ja täiendusi, pidas tarvilikuks seda eelnõu edaspidi nimetada Eesti Vabariigi 1930./31. a. kulude ja tulude eelarve arvel lepingute sõlmimise ja eelkrediitide määramise seaduseks.

Sisuliselt põhjustavad käesoleva seaduseelnõu esitamise esijoones tööpuudus, mis seni olnud meil talvekuudel võrdlemisi tunduv, mille kõrvaldamiseks tuleks kasutada kõiki võimalikke abinõusid. See eelnõu tahaks olla üheks neist abinõudest, mis aitaks tööpuudust talvekuudel osalt lahendada manufaktuur-, naha- ja metsatööstuse alal.

Manufaktuur- ja nahatööstused töötavad praegu osalise koormatusega, mis võibolla talvekuudel veel väikesemgi kui suvekuudel, mille tõttu tuleks vastu talve siin töölistearvu vähendada, sest suuremad riigi tellimised — lepingute täitmise eelarve-aasta kestusel — langevad enamasti suvekuudele. Et neile tööstustele talveks, s. o. eelarve-aasta teiseks pooleks riigi poolt tööd anda, tuleks seda teha juba järgneva eelarve-aasta krediitide arvel.

Riigi 1929./30. a. eelarves on näiteks alljärgnevatel asutustel suuremad riidevarustuse materjali muretsemise krediidid, kus pole arvesse võetud riiete õmbluse, parandamise ja muud vähemad kulud, mille alal võiks ka esitatud seaduseelnõu tulla kohaldamisele:

A s u t u s	Villane riie Kr.	Puuvillane riie Kr.	Linane riie Kr.	Nahk Kr.	Kokku Kr.
Kaitseministeerium	571.828.—	414.262.50	15.165.50	408.018.50	1.409.274.50
Kohtu-siseministeerium (piiri- valve, politsei, vangimajad) . .	172.093.—	26.108.—	11.710.—	58.972.—	268.883.—
Teedeministeerium (raudtee, post-telegraaf-telefon, vecteed)	49.350.—	4.306.—	20.323.—	27.107.—	101.086.—
Majanduseministeerium (toll, aktsiis)	6.795.—	1.745.—	367.—	880.—	9.787.—
Kokku .	800.066.—	446.421.50	47.565.50	494.977.50	1.789.030.50

Selle järgi võiks käesoleval eelarve-aastal esitatud seaduseelnõu kohaselt riietusevarustuse tellimiseks sõlmida lepinguid kogusummas kuni Kr. 1.431.224.40.

Et riigiasutused oma küttepuud tellivad peamiselt riigi metsatööstuselt, siis aitaks ka siin tellimiste äraandmine metsatööstuse hooaja algul ja järgneva aasta eelarve krediitide arvel teatud määral vähendada tööpuudust, sest riigi metsatööstus, kindlamalt oma töökava ära määrates, saaks rohkem töölisi kasutada.

Kuna piirituse valmistamise hooaeg ei lange ühte riigi eelarve-aastaga, ja piiritust järgmise aasta tarviduse jaoks peab tagavaras olema kuni uue valmistamise hooajani, siis osutub tarvilikuks tellida piiritust 1930./31. aastaks 1929./30. aasta piirituse valmistamise hooajal ja anda vabrikutele tellimised juba nüüd. Kuna aga kahel eelmisel eelarve-aastal (1928./29. ja 1929./30. a.) on lubatud krediite vähem, kui seda nõudis aastane tarvidus, siis ei ole praegu tellimise äraandmiseks krediiti, ja sellepärast on tarvilik eraldi nõutada lepingute sõlmimise õigust. Samuti kohustab seda küllaline kartulisaak põllumajanduses, mille üks suuremaid kasutamise võimalusist on piirituse valmistamine.

Riigi eelarve seaduse (RT 185/186 — 1925) § 34. põhjal riigiasutused ei või sõlmida lepinguid ega võtta enesele kohustusi, mis nõuavad rahalisi väljaminekuid, kui selleks Riigikogu poolt kinnitatud eelarves või eriseadustes vastavad summad ei ole ette nähtud, mispärast osutub tarvilikuks käesoleva eriseaduse vastu võtmine.

Käesolev seaduseelnõu annaks riigiasutustele õiguse Majanduseministri järelevalvel 1929./30. eelarve-aastal 1930./31. eelarve-aasta krediitide arvel sõlmida lepinguid eeltähendatud artiklite alal kuni 80% 1929./30. a. eelarve vastavatest krediitidest ja tarvitada eelkrediiti riietusevarustuse tellimiseks kuni Kr.700.000.—

14.

Rahaasjanduse komisjoni

SELETUSKIRI

Genfis 3. novembril 1923. a. sõlmitud tollivormaliteetide lihtsustamise rahvusvahelise konventsiooniga ja protokolliga ühinemise kinnitamise seadusele.

Rahaasjanduse komisjon, läbi vaadates Genfis 3. novembril 1923 sõlmitud tollivormaliteetide lihtsustamise rahvusvahelise konventsiooni, leidis selle kinnitamise Eesti seisukohast tarviliku ja otstarbekohase olema. Sisuliselt ühines komisjon nende motiividega, mis Vabariigi Valitsuse seletuskirjas toodud.

Ka väliskomisjon on konventsiooniga ühinemise välispoliitilisest seisukohast heaks kiitnud.

15.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 14.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Genfis 3. novembril 1923. a. sõlmitud tollivormaliteetide lihtsustamise rahvusvahelise konventsiooniga ja protokolliga ühinemise kinnitamise seaduse“ lõplik redaktsioon järgmiselt:

Genfis 3. novembril 1923 sõlmitud tollivormaliteetide lihtsustamise rahvusvahelise konventsiooniga ja protokolliga ühinemise seadus.

§ 1. Ühineda Genfis 3. novembril 1923 sõlmitud tollivormaliteetide lihtsustamise rahvusvahelise konventsiooniga ja protokolliga.

§ 2. Konventsiooni ja protokollil prantsuse- ja ingliskeelne tekst eestikeelse tõlkega avaldatakse ühes käesoleva seadusega.

16.

Sotsiaalkomisjoni

SELETUSKIRI

laste, alaealiste ja naiste töö kohta tööstuseettevõtetes käiva seaduse § 20 (RT 68 — 1924, seadus nr. 30) muutmise seadusele.

Sotsiaalkomisjon ühineb Vabariigi Valitsuse seletuskirjas toodud motiividega ja esitab käesoleva seaduseelnõu Riigikogule vastuvõtmiseks.

17.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 16.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Laste, alaealiste ja naiste töö kohta tööstuseettevõtetes käiva seaduse § 20 muutmise seaduse“ lõplik redaktsioon Riigikogu poolt kolmandal lugemisel vastuvõetud kujul järgmiste muudatustega:

1. Seaduse pealkirjas jätta välja: „(RT 68 — 1924, seadus nr. 30).“

2. Seaduse sissejuhatav osa võtta vastu järgmiselt: „Laste, alaealiste ja naiste töö kohta tööstuseettevõtetes käiva seaduse (RT 68—1924) § 20 muudetakse ja pannakse maksmata järgmises redaktsioonis.“

3. § 20. esimene lõige võtta vastu järgmiselt: „Tööstuseettevõtetes, mida mõjutavad aastaajad, ja kõigil juhtudel, kui seda nõuavad erakorralised olud, võib § 18 tähendatud ööpikust lühendada kümnele tunnile rohkemalt kuuekümne päeva jooksul aastas.“

18.

Rahaasjanduse komisjoni
laiendatud koosseisu**SELETUSKIRI**

lennuvarustuse muretsemise ja krediidi määramise seaduse muutmise ja täiendamise seadusele.

(Vabariigi Valitsuse ettepanek ja seletuskiri vaata „III Riigikogu protokollide Lisad,“ lisa nr. 145, veerg 1281—1282.)

Rahaasjanduse komisjon, ühinedes valitsuse seletuskirjas toodud motiividega, esitab eelnõu muutmata Riigikogule kinnitamiseks.

19.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 18.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Lennuvarustuse muretsemise

ja krediidi määramise seaduse muutmise ja täiendamise seaduse“ lõplik redaktsioon Riigikogu poolt kolmandal lugemisel vastuvõetud kujul järgmiste muudatustega:

1. I osa § 2. algus võtta vastu järgmiselt: „§ 2. Kulude katteks tarvilik krediit määratakse Kaitseministeeriumi erakorralistes eelarvetes: 1928/29 aastal 500.000 krooni,“...

2. II osa § 3 võtta vastu järgmiselt: „§ 3. Paragrahv 2 põhjal iga-aastases Kaitseministeeriumi eelarves määratud ja eelarve-aasta jooksul tarvitamata jäänud summad arvatakse aasta-aastalt järgmiste eelarve-aastate samaks otstarbeks määratud krediitide juurde ja jäävad tarvitamiseks lahti kuni 31. märtsini 1935.“

20.

Rahaasjanduse komisjoni
laiendatud koosseisu**SELETUSKIRI**

esitisele Riigi eelarve seaduse § 34. põhjal määratud eelkrediitide asjas.

Rahaasjanduse komisjon, ühinedes valitsuse seletuskirjas toodud motiividega, esitab eeltähendatud esitise muutmata Riigikogule kinnitamiseks.

21.

Riigikaitse komisjoni

SELETUSKIRI

esitisele kaitseisukorra kestuse asjas.

Riigikaitse komisjon, läbi vaadates Vabariigi Valitsuse ettepaneku 20. novembr. s. a. kaitseisukorra pikendamise kohta, käsitles oma poolt uuesti neid motiive, mis Riigikogus kaitseisukorra maksvuse puhul mitmel korral kuuldavale toodud. Valitsusel peavad abinõud olema riigi julgeoleku eest vastutamiseks, ja kuna uued normid kaitseisukorra kohta seni seaduseks ei ole saanud, ja eelnõu alles üldkomisjonis kaalumisel, on kaitseisukorra pikendamine selles ulatuses, nagu see ette nähtud Vabariigi Valitsuse määramises 18. juunist 1926 (RT 54 — 1926), esialgu mööda pääsematu.

22.

Rahaasjanduse komisjoni
laiendatud koosseisu**SELETUSKIRI**

riigi 1929./30. a. lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seadus nr. 2-le.

Rahaasjanduse komisjoni laiendatud koosseis, ühinedes valitsuse seletuskirjas

toodud motiividega, esitab eelnõu muutmata Riigikogule kinnitamiseks.

23.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 22.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Eesti vabariigi 1929./1930. a. kulude ja tulude lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seaduse nr. 2“ lõplik redaktsioon Riigikogu poolt kolmandal lugemisel vastuvõetud kujul järgmiste muudatustega:

1. Seaduseelnõu pealkiri võtta järgmiselt: „Eesti vabariigi 1929./1930. a. kulude ja tulude lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seadus nr. 2.“

2. § 1. enne „Korralised kulud“ võtta „Kulud“.

3. § 1. pärast „Erakorralised kulud“ võtta „A. Riigikeskasutuste kulud“.

4. § 1. viimne rida: „Kokku“ asemele võtta „Kulud“.

5. § 2 võtta järgmiselt: „Eelmises paragrahvis tähendatud eelkrediidid kaetakse 1929/1930. a. lisaelarve nr. 1 korras“.

24.

Rahaasjanduse komisjoni
laiendatud koosseisu

SELETUSKIRI

riigi 1929./30. a. lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seadus nr. 3-le.

Rahaasjanduse komisjon laiendatud koosseisus, ühinedes valitsuse seletuskirjas toodud motiividega, esitab eeltähendatud seaduseelnõu muutmata Riigikogule kinnitamiseks.

25.

Rahaasjanduse komisjoni
laiendatud koosseisu

SELETUSKIRI

riigi 1929/30. a. lisaelarve nr. 1 arvel eelkrediitide määramise seadus nr. 4-le.

Rahaasjanduse komisjon laiendatud koosseisus, ühinedes valitsuse seletuskirjas toodud motiividega, esitab eeltähendatud seaduseelnõu muutmata Riigikogule kinnitamiseks.

26.

Rahaasjanduse komisjoni
laiendatud koosseisu

SELETUSKIRI

riigi 1930/31. a. eelarve arvel eelkrediidi avamise seadusele.

Rahaasjanduse komisjon, ühinedes valitsuse seletuskirjas toodud motiividega, esitab eelnõu üksikute redaktsiooniliste parandustega Riigikogule kinnitamiseks.

27.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 26.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Riigi 1930/31 a. eelarve arvel eelkrediidi avamise seaduse“ lõplik redaktsioon Riigikogu poolt kolmandal lugemisel vastuvõetud kujul muudatusteta.

28.

Rahaasjanduse komisjoni ettepanek.
RIIGI 1930./31. A. EELARVE ARVEL EELKREDIIDI AVAMISE SEADUS.

§ 1. Posti-telegraafi-telefoni valitsusele avatakse 1930./31. a. korralise eelarve § 72. arvel eelkrediiti Kr. 600.000.— suuruses.

§ 2. Eelmises paragrahvis lubatud summa piirides võib sõlmida lepinguid telegraafi-telefoni tehniliste materjalide muretsemiseks.

SELETUSKIRI.

Arvesse võttes valitsuse esindaja poolt komisjonile antud seletust, et valitsus kavatses lepingutesõlmimise küsimuse lähemal ajal üldises ulatuses ümberkorraldamisele võtta, tunnustas komisjon otstarbekohasemaks käesoleva küsimuse lahendamise sel teel, et posti-telegraafi-telefoni valitsusele määrataks vastavaks otstarbeks riigi 1930./31. a. eelarve arvel eelkrediit Kr. 600.000.— suuruses eeldusel, et seda krediiti enne 1. aprilli 1930 riigikassast välja ei võeta, missuguse seisukohaga ühines ka valitsuse esindaja komisjonis.

29.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 28.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Eesti vabariigi 1930/1931. a. kulude ja tulude eelarve arvel eelkrediidi avamise seaduse nr. 2“ lõplik redaktsioon Riigikogu poolt kolmandal lugemisel vastuvõetud kujul järgmiste muudatustega:

1. Seaduseelnõu pealkiri võtta järgmiselt: „Eesti vabariigi 1930/1931. a. kulude ja tulude eelarve arvel eelkrediidi avamise seadus nr. 2.“

2. § 1. võtta „1930./31. a.“ asemele „1930/1931. a.“

30.

Sotsiaalkomisjoni (Riigikogu III koosseis)
SELETUSKIRI

seitsmenda rahvusvahelise töökongressi poolt vastuvõetud öötöö kohta pagari-tööstuses käiva konventsiooni eelnõu kinnitamise seadusele.

(Vabariigi Valitsuse ettepanek ja seletuskiri vaata „III Riigikogu protokollide Lisad,“ lisa nr. 109, veerg 1085—1086.)

Läbi vaadates käesoleva seaduseelnõu, mis 15. jaanuaril 1929 Vabariigi Valitsuse poolt Riigikogule esitatud, sotsiaalkomisjon ühines Vabariigi Valitsuse ettepanekuga ja motiividega.

Välispoliitilise külje suhtes seisukoha võtmiseks läks eelnõu väliskomisjoni, kes leidis, et käesolev seaduseelnõu välispoliitiliselt iseäralikku tähtsust ei oma ja on meie riigi sisemine küsimus.

Sotsiaalkomisjon esitab seitsmenda rahvusvahelise töökongressi poolt vastuvõetud öötöö kohta pagari-tööstuses käiva konventsiooni eelnõu kinnitamise seaduse Riigikogule vastuvõtmiseks.

31.

Sotsiaalkomisjoni
SELETUSKIRI

seitsmenda rahvusvahelise töökongressi poolt vastuvõetud öötöö kohta pagari-tööstuses käiva konventsiooni eelnõu kinnitamise seadusele.

(Vabariigi Valitsuse ettepanek ja seletuskiri vaata „III Riigikogu protokollide Lisad,“ lisa nr. 109, veerg 1085—1086.)

Sotsiaalkomisjon esitab käesoleva seaduseelnõu muutmata Riigikogule vastuvõtmiseks.

32.

Redaktsiooni komisjoni
ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 31.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Seitsmenda rahvusvahelise töökongressi poolt vastu võetud öötöö kohta pagari-tööstuses käiva konventsiooni eelnõu kinnitamise seaduse“ lõplik redaktsioon Riigi-

kogu poolt kolmandal lugemisel vastuvõetud kujul järgmise muudatusega:

1. § 1. teises reas kustutada: (19. maist — 8. juunini 1925).

33.

Sotsiaalkomisjoni ettepanek.

SUGUHAIGUSTE VASTU VÕITLEMISE SEADUSE MUUTMISE SEADUS.

Suguhai-guste vastu võitlemise seaduse (RT 1 — 1927) § 4. muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 4. Käesoleva seaduse § 1. loetletud suguhai-guste kindlakstegemine ja statsionaarne või ambulatoorne ravimine ja tervekssaamise kindlustuseks vajalik järelekontroll sünnib maa- ja linnavalitsuste poolt selleks määratud asutustes aineliselt kindlustamata isikutele mak-suta, kui haigel õigust ei ole mõnel muul alusel maksuta arstiabi saada. Maksuta arsti-misest tekkinud kulud tasutakse maa- ja linna-valitsustele riigi poolt tervishoiu- ja hoolekan-devalitsuse eelarve järgi, misjuures arstimise tasunormid määrab tervishoiu- ja hoolekan-devalitsus. Tripperi maksuta arstimine, välja arvatud juhud, mis sunduslikult kuuluvad interneerimisele, või mis on eriti raskete komplikat-sioonidega, võib sündida ainult ambula-toorselt.

SELETUSKIRI.

Sotsiaalkomisjon, läbi vaadates suguhai-guste vastu võitlemise seaduse muutmise sea-duse, leidis, et suguhai-guste vastu võitlemise seadus on tarvis laias ulatuses ümber töötada, mida valitsuse esindaja ka lubas.

Käesolevat muutmise seadust otsustas sot-siaalkomisjon täiendada järgmiselt:

1) Pärast sõna „ravimine“ lisati juurde „ja tervekssaamise kindlustuseks vajalik järelekont-roll“. Seadus peab määrama järelekontrolli vajaduse, nagu see Tshehhoslovakkia seaduses eriparagrahviga määratud.

2) Pärast sõna „asutustes“ lisati juurde „aineliselt kindlustamata isikutele“. Seaduse mõte on, anda abi ainult vaestele. Läbiviimine on tarvilik ainult sel korral, kui kahtlus tekib — kas haige ise end ravitseda ei jõuaks, mis jääks ravitseva arsti kohuseks. Maal võib haige muretseda tunnistuse vallavalitsuselt. Linna-des võib kontrolli teostada hoolekande ödede või komblusvalve ametnikkude kaudu.

3) Pärast sõna „interneerimisele“ lisati juurde „või mis on eriti raskete komplikatsioo-nidega“. See täiendamine on puhtarstlikust seisukohast.

34.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 33.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse § 4. muutmise seaduse“ lõplik redaktsioon järgmiselt:

Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse § 4. muutmise seadus.

Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse (RT 1 — 1927) § 4 muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 4. Käesoleva seaduse § 1. loetletud suguhaiguste kindlakstegemine ja statsionaarne või ambulatoorne arstimine ja tervekskaamamine kindlustuseks vajalik järelekontroll sünnib maa- ja linnavalitsuste poolt selleks määratud asutistes puudustkannatavaile isikuile maksuta, kui haigel ei ole õigust mõnel muul alusel saada maksuta arstiabi; seejuures arstitakse tripperit ambulatoorselt, välja arvatud juhud, mis kuuluvad interneerimisele või mis on eriti raskete komplikatsioonidega. Maksuta arstimisest tekkinud kulud tasub maa- ja linnavalitsustele riik tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse eelarve järgi, misjuures arstimise tasunormid määrab tervishoiu- ja hoolekandevalitsus.

35.

Eesti sotsialistliku tööliste partei
Riigikogu rühma ettepanek.

TARTU ÜLIKOOLI ÜLIÕPILASTE ÕPPELAENU SEADUS.

§ 1. Tartu ülikooli juurde asutatakse üliõpilaste õppelaenu fond, millest antakse laenu üliõpilastele õppimiseks ülikoolis.

Õppelaenu fondil on juriidilise isiku õigused.

§ 2. Õppelaenu fond moodustatakse:

1. riigi eelarve korras õppelaenu fondi aluseks määratavast 50.000 kroonist;

2. fondist antavate laenude alal makstava teaduse, intresside ja viivitustrahvi summadest;

3. riigi eelarve korras õppelaenu fondi täiendamiseks määratavatest summadest, esimesel kuuel aastal igal aastal vähemalt 50.000 krooni;

4. üliõpilaskonna poolt määratavatest summadest;

5. omavalitsuste, eraasutuste ja -organisatsioonide ning isikute poolt määratavatest summadest, annetustest ja pärandustest ning juhuslikkudest sissetulekutest;

6. muudest seaduslikus korras saadavatest summadest.

§ 3. Õppelaenu fondi valitsemine kuulub juhatusele, kes koosneb ühest hariduseministeeriumi esindajast hariduseministri määramisel, kolmest Tartu ülikooli esindajast ülikooli nõukogu valikul ja kolmest Tartu ülikooli üliõpilaskonna esindajast üliõpilaskonna esinduse valikul. Juhatuse esimees valitakse hariduseministeeriumi ja Tartu ülikooli esindajate kesktelt.

Juhatus liikmed peavad olema täisealised ja kuuluma Eesti Vabariigi kodakondsusse.

§ 4. Õppelaenu fondist võivad laenu saada Tartu ülikooli immatrikuleeritud üliõpilased, kes kuuluvad Eesti kodakondsusse ja kelle edasijõudmine õppetöös on tunnustatud rahuldavaks vastava teaduskonna poolt; esimeses järjekorras antakse laenu kehvematele andekaile üliõpilastele, kes on ülikoolis edukalt õppinud vähemalt 2 semestrit.

§ 5. Õppelaenu fondist antakse üliõpilasele laenu kuni 5 õppeaasta kestusel, kusjuures laenu ülemmäär semestris on 250 krooni.

§ 6. Laenu kustutatakse iga-aastaste ühesuuruste kustutusesummadega 8 aasta kestusel, alates kolmandast aastast pärast laenusaaaja ülikooli lõpetamist või ülikoolist lahkumist.

Laenu osaline või täieline tasumine on võimalik igal ajal, kusjuures tagasi ei maksta ettemakstud protsente.

§ 7. Alates kolmandast aastast pärast ülikooli lõpetamist või ülikoolist lahkumist maksub laenusaaaja laenu kustutamata osalt 2% aastas.

§ 8. Kustutusesummad ja laenu protsendid, mida ei tasuta tähtajaks, loetakse maksuvõlaks ja nendelt arvatakse trahvi 1% kuus.

Kui maksutähtajast on möödunud kuus kuud, nõutakse maksuvõlg ja trahvirahad sisse vastuvaidlematus korras.

§ 9. Laenu kustutatakse laenufondi juhatuse poolt:

1. laenusaaaja surma korral,

2. laenusaaaja töövõimetuks jäämise korral, kui temal varandust ega sissetulekut ei ole.

§ 10. Lähemad määrused õppelaenu fondi valitsemise, laenude andmise ja laenude kindlustamise kui ka fondi juhatuse ülesannete ja asjaajamise kohta annab Vabariigi Valitsus hariduseministri ettepanekul.

SELETUSKIRI.

Avalikkude algkoolide seaduse järgi on omavalitsused kohustatud hoolitsema nende laste kooliskäimise võimaluse eest, kelle vanemad ei suuda neid kooli panna vaesuse pärast. Samuti ütleb Avalikkude algkoolide seadus, et puudustkannatavaile õpilastele muretsetakse ta-

suta tarvisminevad õpperaamatud ja muud õppevahendid kooli ülalpidajate poolt.

Avalikkude keskkoolide seadus näeb ette, et kehvemaile andekaile õpilasile võimaldatakse õppimine keskkoolis õppemaksust vabastamise ja neile ülalpidamiseks ning õppetarbete muretsemiseks riigi abiraha määramise läbi, mida on ka teostatud vastavas määruuses ettenähtud korras riigi eelarves määratud summade piires.

Seni on aga lahendamata kehvemat andekate keskkoolilõpetanud noorte edasiõppimise võimaldamine. Selle küsimuse lahendamise on aga hädatarvilik, sest andekaid noori, kes on lõpetanud keskkooli ja kellel olemas anded teaduslikuks tööks, ei või jätta ilma võimalusest, jätkata haridust ülikoolis. Tuleb tähendada, et andekaile noortele kõrgema hariduse saamise võimaldamine on suure tähendusega riiklik ja rahvuslik ülesanne, ning et see küsimus on vaja lahendada otstarbekohaselt võimalikult kiire korras meie rahvuskultuuri tõstmise ja teaduse arendamise ning vaimlikkude väärtuste loomise huvides. Ka on meie haridus-tegelased ja arstid korduvalt rõhutanud, et andekate eest tuleb enam hoolitseda.

Selle küsimuse lahendamise on teostatav odavaprotsendilise laenu võimaldamise kaudu õppimiseks ülikoolis kui ka stipendiumide arvu ja suuruse tõstmise teel.

Meie riik ja rahvas vajab võimalikult mitmekülgseid, tublisid, tugeva iseloomuga, tõsise töötahtega ja töövõimega kõrgema haridusega kodanikke mitte ainult jõukamatest kihtidest, vaid ka majanduslikult kehvemat kodanikkude keskel. Ülikoolis õppimise üheks tähtsamaks eeltingimuseks on rahuldavad majanduslikud elutingimused. Suurel osal Tartu ülikooli üliõpilasist tuleb aga võidelda õppimise ajal suurte majanduslikkude raskustega ja puudustega. Seda üliõpilaste rasket majanduslikku seisukorda tõendavad:

1. rohked stipendiumide nõudmised;

2. ülikoolist lõpetamata lahkunud üliõpilaste suur arv ja selle arvu tõus viimaseil aastail.

Nii on lahkunud ülikoolist, jättes ülikooli lõpetamata:

1. XII 1921 — 1. XII 1922 —	397	üliõpilast.
1. XII 1922 — 1. XII 1923 —	335	„
1. XII 1923 — 1. XII 1924 —	603	„
1. XII 1924 — 1. XII 1925 —	720	„
1. XII 1925 — 1. XII 1926 —	924	„
1. XII 1926 — 1. XII 1927 —	1198	„
1. XII 1927 — 1. XII 1928 —	1126	„

3. Õppetöö kestus üle normaalaja; paljud edasipüüdvad üliõpilased ei suuda lõpetada

ülikooli normaalajal ainult raskete majanduslikkude olude pärast.

Peale selle tõendavad seda ka erapankadest üliõpilasile antud laenude summad.

Arvesse võttes seda üliõpilaste rasket majanduslikku seisukorda, tuleb võimaldada neile odavaprotsendilise õppelaenu saamine.

Riik on seni andnud toetustena ja laenudena suuri summasid majandusliku elu arendamiseks, eriti põllumajanduse tõstmiseks. Peale laenude ja toetuste on aga vaja ka akadeemilise haridusega tööjõude suuremal arvul meie majandusliku elu arendamiseks ja põllumajanduse edendamiseks. Seepärast tuleb soodustada ja kergendada nende ettevalmistamist ülikoolis. Õppelaenu andmine on seega vajalik ja põhjendatud ka majandusliku elu, eriti põllumajanduse edendamise seisukohalt.

Neil asjaoludel esitatakse Tartu ülikooli üliõpilaste õppelaenu seaduseelnõu.

Selle seaduseelnõu järgi asutatakse Tartu ülikooli üliõpilaste õppelaenu fond Tartu ülikooli juurde, ning sellel fondil oleksid juriidilise isiku õigused, mis kõige paremini kindlustaks tema otstarbekohase tegevuse. Õppelaenu fondi moodustaksid peale riigisummade üliõpilaskonna, omavalitsuste, eraasutuste ja -organisatsioonide ning isikute poolt määratavad summad, samuti annetused, pärandused ja muud seaduslikus korras saadavad summad. Seega on õppelaenu fond rajatud laiematele alustele, võimaldades üliõpilaskonna, omavalitsuste ja eraasutuste ning isikute kaastööd, mis võib osutada selliseks mõjuvaks teguriks fondi kasvamisel, et riigil ei ole vaja edaspidi välja anda suuremaid summasid fondi täiendamiseks.

Õppelaenu fondi valitsemine kuulub juhatusele, kes koosneb hariduseministeeriumi, Tartu ülikooli ja Tartu ülikooli üliõpilaskonna esinduse esindajaist, milline koosseis täiesti kindlustab riigi huvid fondi valitsemise alal kui ka fondi tegevuse otstarbekohasuse.

Peale selle on seaduseelnõus kindlaks määratud õppelaenu fondist laenude andmise põhimõtted, laenu ülemmäär, laenu protsent ja laenu kustutamise, kuna lähemad määrused õppelaenu fondi valitsemise, laenude andmise ja laenude kindlustamise kui ka fondi juhatuse ülesannete ja asjaajamise kohta annaks Vabariigi Valitsus hariduseministri ettepanekul.

36.

Haridusekomisjoni

ETTEPANEK.

Riigikogu otsustab:

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt esitatud „Tartu ülikooli üliõpi-

laste õppelaenu seadus“ (Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma ettepanek Riigikogule 25. IX 1929, Rkg. kantselei nr. 24/18) tagasi lükata.

SELETUSKIRI.

Nagu Hariduse- ja sotsiaalministri seletusest haridusekomisjonis selgus, on Vabariigi Valitsus käesoleva seaduse kohta asunud eita-vale seisukohale, leides et valitsusel raske oleks seda seadust teostada, kuna praegune majanduslik seisukord ei luba lähematel aegadel nii suuri summasid üliõpilaste toetuseks anda, nagu seda seadus näeb ette, küll aga tahab Vabariigi Valitsus jätkata anderikkamate ja kehvemate üliõpilaste toetamist teel, millist on seni käidud.

Praegune üliõpilaste arv ülikoolis on keskmiselt 4000-de ümber, ja sellest arvust peetakse ülal kas otsekohe riigi kulul, see tähendab: nad saavad õpetuse tasuta riigi poolt või saavad stipendiume, 1275 õpilast. Seega on riik rohkem kui $\frac{1}{4}$ kõigist üliõpilasist suuri soodustusi teinud, üldkulutuste summat üliõpilastele veel suurendada ei pea aga valitsus võimalikuks.

Kui riigil võimalik oleks seda raha, mis Tartu ülikooli üliõpilaste laenu seaduses toetusefondi loomiseks ette nähtud, õppeotstarbeks kulutada, siis ei peaks see minema mitte ülikooli peale, vaid kutsetöö ettevalmistuseks.

Ka ei suudaks õppelaenu fondi asutamine ära hoida üliõpilaste lahkumist ülikoolist ülikooli lõpetamata.

Üksikute komisjoni liikmete arvates võiks selle seaduse vastuvõtmine nii mõnelegi edasiõppijale kiusatuseks saada ülikooli astumiseks, kuna lootusi on soodsas laenu saamiseks. Haridusepolitiika suund peaks aga säärane olema, et see suuremal määral edasiõppijaid juhiks kutsekoolidesse, millised asutused õpilasi tegelekule elule ette valmistavad.

Ka sünnitaks praeguses olukorras laenude tasumine pärasises elus suuri raskusi ja muutuks laenusajaile koormavaks.

Võttes arvesse ettetoodud motiive, ühines haridusekomisjoni enamus Hariduse- ja sotsiaalministri seletustega ja esitab Tartu ülikooli üliõpilaste laenu seaduse Riigikogule tagasilükkamiseks.

37.

Rahaasjanduse komisjoni ettepanek.

TOLLIPÕHITARIIFIDE MUUTMISE JA TÄIENDAMISE SEADUS.

1. Senimaksvad tolli põhitariifid muudetakse ja täiendatakse järgmiselt:

II. Väljaveotariif.

A. Väljaveoks lubatud kaubad.

Tariifi		Kaupade nimetus	Tollimäärad	
§	Pkt.		Alus.	Kuldfr.
3	1	Sarved igasugused	1 kg br.	Tollita
	2	Kondid toored, peenendamata, s. o. jahvatamata või kruupideks purustamata	—	0,03
	5	Loomakarvad, jõhvid ja harjaksed:		
	5-a	Hobusejõhvid ja seaharjaksed	—	Tollita
	5-b	Karvad, peale villa	—	Tollita
	6	Toored nahad märjalt soolatud:		
	6-b	Lambanahad	—	Tollita
	6-c	Veisenahad	—	Tollita
	6-d	Hobusenahad	—	Tollita
	7	Toored nahad kuivatatud või kuivalt soolatud:		
	7-b	Lambanahad	—	Tollita
	7-c	Veisenahad	—	Tollita
	7-d	Hobusenahad	—	Tollita
	8	Toorest nahast jätised	—	Tollita
	9	Karvanahad:		
9-a	Rebasenahk	—	Tollita	
9-b	Tõhu-, kärbi- ja ilvesenahk	—	Tollita	
9-c	Nugise- ja nirginahk	—	Tollita	

Tariifi		Kaupade nimetus	Tollimäärad	
§	Pkt.		Alus.	Kuldfr.
5	9-d	Saarmanahk	—	Tollita
	9-e	Orava-, kodujänese ja määranahk	—	Tollita
	9-f	Metsjänesenaht	—	Tollita
		Taimesaadused:		
	3	Lina:		
6	3-a	Toores ja puhastatud	—	Tollita
	3-b	Linatakud (codilla) ja kanepitakud	—	Tollita
		Ketramise jäätised ja kaltsud:		
	1	Lina- ja kanepiketramise jäätised	1 kg br.	Tollita
	2	Lina-, kanepi- ja jutekaltsud	—	Tollita
	3-a	Puuvillased kaltsud	—	Tollita
	3-b	Poolvillased kaltsud	1 kg br.	0,02

SELETUSKIRI.

Rahaasjanduse komisjon ühines üldiselt valitsuse celnõuga ja motiividega. Valitsuse esindaja täiendaval ettepanekul vähendati kontide väljaveotolli määra seniselt 0,04 kuldfrangilt 0,03 kuldfrangile, mis oli tarvilik eeldus selleks, et ühineda 11. juulil 1928 sõlmitud rahvusvahelise kokkuleppega nahkade ja kontide väljaveo asjas. Peale selle kustutati ka § 5. p. 1., millisel parandusel on ainult redaktsiooniline tähendus, sest tungalterade väljavedu on juba tollivaba.

38.

Rahaasjanduse komisjoni

SELETUSKIRI

tollipõhitariifide muutmise seadusele.

Rahaasjanduse komisjon, ühinedes valitsuse seletuskirjas toodud motiividega, esitab eeltähendatud seaduseelnõu muutmata Riigikogule kinnitamiseks.

39.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 38.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Tollipõhitariifide muutmise seaduse“ lõplik redaktsioon Riigikogu poolt kolmandal lugemisel vastuvõetud kujul järgmistele muudatustega:

1. Seaduseelnõu neljandas reas pärast „1929“ panna koma punkti asemele.
2. I. Sisseveotariif. A. Sisseveoks lubatud kaubad. Teise lahtrisse paigutada sõnad: „Kaupade nimetus“.

40.

Rahaasjanduse komisjoni laiendatud koosseisu ettepanek.

1928/29. A. VÄLJAANTUD SEEMNEVILJA JA PÖLLUMAJANDUSLIKKUDE TOETUSLAENUDE VILJAGA TASUMISE SEADUS.

§ 1. Vabariigi Valitsusele antakse õigus lubada 1928. ja 1929. a. seemnevilja- ja ikalduselaene saanud põllupidajatele tasuda mainitud laene viljas.

Vilja hinna, võla tasumise ja vilja realiseerimise korra ja muud lähemad tingimused määrab kindlaks Vabariigi Valitsus.

Kokkuvõetud vilja arvestamine sünnib turuhinna alusel Vabariigi Valitsuse määramisel.

§ 2. Vilja operatsioonist tekkivate kulude ja võimalikkude kahjude katteks määratakse Majanduseministeeriumile eelkrediiti 500.000 krooni.

§ 3. Käesolev seadus hakkab maksma avaldamisega Riigi Teatajas.

SELETUSKIRI.

Ikalduseaastate tagajärjel on põllupidaja, peale teiste igasuguste laenude, tunduvalt koormatud seemnevilja- ja ikalduselaenudega, mille tasumine, vaatamata rahuldavale viljasaagile, seniste madalate viljahindade juures kui ka turu puudumisel sünnitanud suuri raskusi. Väljaantud seemneviljalaenudest on seni tasutud 2.741.000 krooni, tasumata 3.489.000 krooni, ikalduselaenu tasutud 26.538 krooni, tasumata 1.355.160 krooni, seega neid laene tasumata kokku 4.844.160 krooni. Ehk küll Vabariigi Valitsuse poolt nende laenude tasumise tähtpäev pikendatud, ei vähenda see veel põllupidajate võlakoormat. Et põl-

lupidajaile seemnevilja- ja ikalduselaenude tasumisel vastu tulla, on Vabariigi Valitsus pidanud otstarbekohaseks vilja kokkuostmise nende laenude arvel. Kodumaal kasvatatud teravilja kavatakse osta ainult neilt põllupidajailt, kellel tasuda seemnevilja- ja ikalduselaenu. Kulude katteks kui ka juhuks, kui tuleks vilja realiseerida alla ostuhinna, küsitakse Majanduseministeeriumile eelkrediiti 500.000 krooni.

Rahaasjanduse komisjon laiendatud koosseisus võttis vastu valitsuse poolt esitatud eelnõu parandusega, mille järgi § 1. teine lõige täiendati lausega: „Kokkuvõetud vilja arvestamine sünnib turuhinna alusel Vabariigi Valitsuse määramisel.“

Komisjon pidas tarvilikuks selle täienduse sissevõtmise, et ära hoida arusaamatusi kokkuvõetava vilja hinna määramisel Vabariigi Valitsuse poolt.

41.

Eesti tööliste partei Riigikogu rühma ettepanek.

TÖÖTATÖÖLISTELE ÜHEKORDSE TOETUSE ANDMISE SEADUS.

§ 1. Kõigile töötatöölistele, kes kuni 1. dets. käesoleval aastal tööborsis registreeritud, makstakse ühekordset toetust 50 kr. suuruses.

§ 2. Eelmises (§ 1.) paragrahvis nimetatud kulude katteks avatakse tööborsile rahaministri (Majanduseministri) poolt tarvisminev eelkrediit.

§ 3. Käesolevas seaduses ettenähtud toetus makstakse tööborside poolt välja alates 15. dets. kuni 20. dets. s.a.

SELETUSKIRI.

Silmas pidades, et töötatööliste seisukord praegu äärmiselt vilets, et omavalitsustele veel siamaani krediite ei ole antud töötatöölistele hädaabitööde korraldamiseks, ja et töötatöölisti eelolevaiks pühiks mitte otsekohe nalga jätta, esitab Eesti tööliste partei Riigikogu rühm seaduseelnõu, mille põhjal kõigile töötatöölistele määratakse eelolevaiks pühiks ühekordset toetusraha 50 krooni suuruses.

42.

Üldkomisjoni ettepanek.

VABARIIGI VALITSUSE JA MINISTEERIUMIDE KORRALDAMISE SEADUSE MUUTMISE SEADUS.

Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse (RT 28 — 1929) §§ 35—43

muudetakse ja pannakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 35. Majanduseministeeriumi ülesandeks on:

riigi majapidamise üldine juhtimine, maksustamine, krediidi ja raha liikumise, kaubanduse, tööstuse ja mäeasjanduse korraldamine ning kindlustuse- ja krediidiasutuste järelevalve.

§ 36. Majanduseministeerium koosneb järgmistest valitsusest ja osakondadest:

- 1) Maksudevalitsus,
- 2) Rahanduseosakond,
- 3) Kaubanduse-tööstuseosakond.

§ 37. Maksudevalitsuse ülesandeks on: otsekohe, aktsiisi ja tolli maksustamise teostamine ning muude maksudevalitsuse peale pandud maksude sissenõudmine ja monopolide valitsemine.

§ 38. Rahanduseosakonna ülesandeks on: riigi eelarve-eelnõu kokkuseadmine, riigi eelarve täitmise korraldamine, riigi laenude asjaajamine, riigivaranduste arvestamine, riigi kulude ja tulude arvepidamine, kindlustuse- ja krediidiasutuste järelevalve teostamine.

§ 39. Kaubanduse-tööstuseosakonna ülesandeks on:

kaubanduse ja tööstuse korraldamine, tööstuse järelevalve, mineraalvarade uurimise ja kasutamise korraldamine ning järelevalve; kaalude, mõõtude ning kallismetallide proovimine ja tembeldamine; leiutiste ja kaubamärkide kaitse.

SELETUSKIRI.

Nii nagu suvisel istungjärgul Riigikogu pleenumis, nõnda ka hiljem üldkomisjonis tekkisid vaidlused peajasjalikult käesoleva seaduseelnõu juriidilise külje üle. Mõned komisjoni liikmed arvasid, et selle seaduseelnõu vastuvõtmisega võivad tekkida segadused ja arusaamatused praegumaksvate maksuseaduste käsitlemisel ning tõlgitsemisel. Et selgusele jõuda, kas ja kui võrt seesugused segadused tekkida võiksid, katkestas komisjon ajutiselt töö, et Majanduseministeeriumile võimalust anda veel kord eelnõu sellest küljest kaaluda. Pärast küsimuse selgitamist andis valitsuse esindaja üldkomisjonis järgmise seletuse.

„Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse muutmise seaduse arutamisel Riigikogu üldkomisjoni alamkomisjonis tekkisid teatavasti arvamised selle kohta, et Vabariigi Valitsuse poolt esitatud seaduseelnõu järgi küllalt selge ei ole, milliseid maksuvates seadustes ettenähtud funktsioone uued asutatavad osakonnad ja criti maksuvalitsus täitma hakkavad ja kuidas kujunevad maksukomiteed ja maksuasutused kohtadel. Avaldati soovi, et ministeerium küsimust kaaluks,

kas ühes tähendatud seaduse muutmise muuta ei tuleks ka teised vastavad seadused, milles figureerivad senised otsekoheste maksude, aktsiisi, tolli ja teiste valitsuste või osakondade nimetused, et kokku kõlastada seadustes nimetusi ja funktsioone.

Tähendatud soove arvestades, katkestas komisjon Majanduseministeeriumi soovil seaduseelnõu lugemise. Ministeerium selgitas seaduste muutmise küsimust, kuid tuli siiski otsusele, et selle läbiviimine suurte raskustega seotud ja selle küsimusega esitatavat kiire iseloomuga seaduseelnõu siduda ei või.

Raskusi tekitab nimelt asjaolu, et meil maksavad Vene seadused, eriti Majanduseministeeriumi alal, üldse puudulikult meie Eesti seaduseandlusega ja tegelikult maksva korruga kokku kõlastatud on. Nii näevad Vene seadused asutusi ja ametiisikuid ja funktsioone ette, mis meil üldse puuduvad (казенная палата) või mille aset teisenimelised asutused või ametiisikud täidavad. Ka on meie oma seaduseandlus valitsuseaparaadi nimetust pahatihti muutnud, osakondi valitsusteks ja peavalitsusteks ümber nimetades, samuti ametiisikute nimetuste muutmisi pahatihti ette võtnud, nagu näiteks osakondade juhatajad direktoriteks ja peadirektoriteks.

Selgub, et tähendatud küsimuse läbiviimist väikesemate seaduste muudatustega teostada ei saa, ja see asja veel segasemaks võib teha ja ühtlustada saab siis, kui vastavad seadused täies ulatuses muutmisele tulevad, millised eeltööd praegu ka ministeeriumis käimas. Ministeerium on arvamisel, et esitatud seaduseelnõus loetletud funktsioonidest küllalt selgesti nähtub, et uus maksuvalitsus endisi tolli-, aktsiisi- ja otsekoheste maksude valitsusi asendab, samuti kaubanduse-tööstuse osakond seniste kaubanduse-, tööstuse- ja mäeosakondade ülesandeid täidab, ning rahanduseosakonnale endised riigikassa funktsioonid täiel määral üle lähevad ning sinna juurde veel uued ülesanded pankade ja kindlustuseseltside järelevalve näol juurde tulevad.

Samuti on selge, et senised seadused, mis ministeeriumile alluvaid asutusi puudutavad, muutmata jäävad, kuna seaduse pealkiri ju otse ütleb, et tähendatud seadus ainult ministeeriumi keskasutust korraldab.

Ka on meie senine administratiiv asjaajamine kui ka kohtupraktise järgi ametiasutuste kui ka ametiisikute võimupiirkond nende funktsioonide järgi määratud, kui nimetuses muudatused on tekkinud, mispärast ka käesoleva seaduse käsitlemisel ülesamatuid raskusi ei peaks tekkima, ning ministeerium tähendatud seaduse arutamist palub jätkata, ilma et ta ennem esitatud kavale muudatusi tooks“.

Saadest valitsuse esindajalt seesuguse seletuse, leppis üldkomisjon esitatava seaduseelnõu juriidilise konstruktsiooniga, sest leiti, et raske oleks Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduse muutmise korral selle muudetavat osa teistele põhimõtetele rajada, kui seaduse tervik seda ise on.

Sisuliselt tekitas vaidlusi peaaegselt tollivalitsuse ühendamise maksudevalitsusega ja mäeosakonna liitmine kaubanduse-tööstuseosakonnaga.

Komisjoni enamus leidis siiski, et tollivalitsuse ühendamise maksudevalitsusega on otstarbekohane, sest peale paremuste puht-administratiivsete korralduste alal võimaldab see liitmine teatavat kokkuhoidugi.

Ka ei pidanud üldkomisjoni enamus tarvilikuks mäeosakonda iseseisva üksusena alles jätta, sest tähendatud osakonna tegevus ei ole nii suur, et see tingimata vajaks iseseisva administratiivüksuse olemasolu. See selgub kas või üksi sellestki, et tähendatud osakonna koosseisus ühes juhatajaga on ainult 5 inimest.

Üldkomisjon tegi Vabariigi Valitsuse eelnõus ainult mõned vähema tähtsusega muudatused.

§ 37. kustutati sõnad „lõivude võtmine“ põhjusel, et lõive võtavad meil kohtuasutused, kuna maksudevalitsuse poolt võetavad riigi tulud „maksude“ nimetust kannavad.

§ 38. kustutati sõnad: „ning kõigi seaduste, seadluste ja määruste eelnõude läbivaatamine, mis muudaksid riigi kulusid või tulusid“, sest arvati, et kui rahanduseosakonna ülesannete hulka kuuluks kõigi riigi kulude ja tulude muutmise seotud seaduste, seadluste ja määruste eelnõude läbivaatamine, siis võiks see nii Riigikogu kui ka Vabariigi Valitsuse edukale tegevusele mõnikord takistuseks olla.

§ 39. kustutati sõna „vihid“ põhjusel, et kaalude proovimine ja tembeldamine tingib ju iseenesest ka vihtide proovimise ja tembeldamise, kuna vihid on kaalu osa.

Üldkomisjon esitab eelnõu Riigikogule vastuvõtmiseks.

43.

Sotsiaalkomisjoni

SELETUSKIRI

valgete orjadega kauplemise vastu võitlemise rahvusvaheliste kokkulepetega ühinemise ja naiste ning lastega kauplemise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni kinnitamise seadusele.

Sotsiaalkomisjon vaatas läbi käesoleva seaduseelnõu ja ei teinud selles mingisuguseid sisulisi muudatusi, ühinedes täiel määral Vabariigi Valitsuse seletuskirjas toodud motiividega.

Väliskomisjon, kuhu eelnõu läks kaalumiseks välispoliitilise külje suhtes, kiitis eelnõu välispoliitiliselt heaks.

Sotsiaalkomisjon esitab käesoleva seaduseelnõu Riigikogule vastuvõtmiseks.

44.

Redaktsiooni komisjoni

ETTEPANEK.

(Pealkiri vt. lisa nr. 43.)

Redaktsiooni komisjon paneb Riigikogule ette, võtta vastu „Valgete orjadega kauplemise vastu võitlemise rahvusvaheliste kokkulepetega ühinemise ja naiste ning lastega kauplemise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni kinnitamise seaduse“ lõplik redaktsioon järgmiselt:

Valgete orjadega kauplemise vastu võitlemise rahvusvahelise kokkuleppega ja konventsiooniga ühinemise ja naistega ning las-

tega kauplemise vastu võitlemise rahvusvahelise konventsiooni kinnitamise seadus.

§ 1. Ühineda Pariisis 18. mail 1904 sõlmitud rahvusvahelise kokkuleppega ja selle allakirjutamise protokolliga valgete orjadega kauplemise vastu võitlemiseks ning Pariisis 4. mail 1910 sõlmitud rahvusvahelise konventsiooniga ja selle lõpp-protokolliga valgete orjadega kauplemise vastu võitlemiseks.

§ 2. Tunnustada kinnitatuks Genfis 30. septembril 1921 alla kirjutatud rahvusvaheline konventsioon naistega ja lastega kauplemise vastu võitlemiseks.

§ 3. Avaldada ühes käesoleva seadusega:

1) Pariisis 18. mail 1904 sõlmitud rahvusvahelise kokkuleppe ja selle allakirjutamise protokolliga prantsusekeelne tekst eestikeelse tõlkega;

2) Pariisis 4. mail 1910 sõlmitud rahvusvahelise konventsiooni ja selle lõpp-protokolliga prantsusekeelne tekst eestikeelse tõlkega;

3) Genfis 30. septembril 1921 allakirjutatud rahvusvahelise konventsiooni prantsuse- ja ingliskeelne tekst eestikeelse tõlkega.

